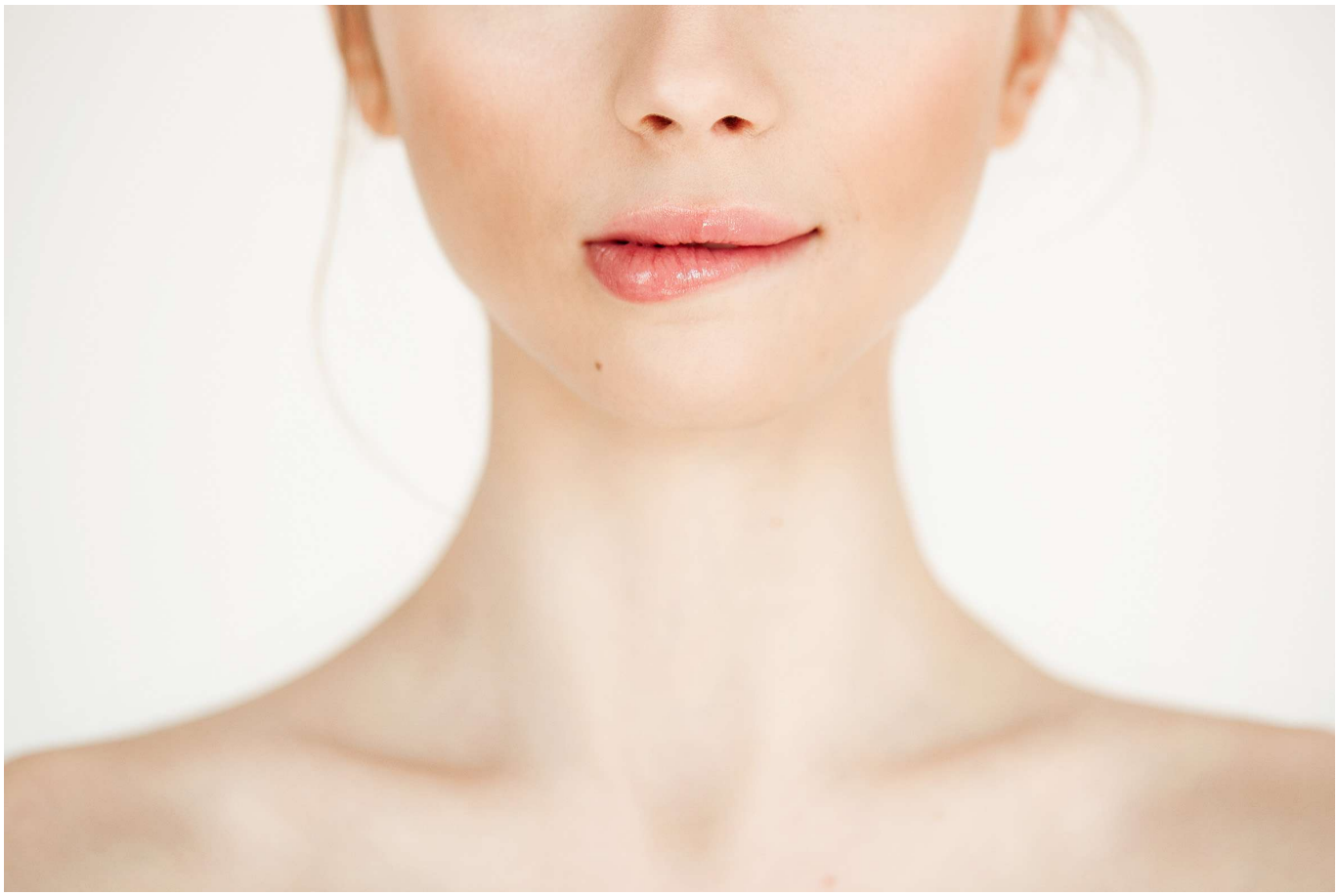
viac článkov

Afty a kútiky

Zverejnené: 3. marca 2023 | Autor: PharmDr. Patrícia Čečková

Afty (aftózna stomatitída)

Ide o multifaktorálne ochorenie. Prejavuje sa tvorbou bolestivých vriedkov v dutine ústnej. Vriedky mávajú rôznu veľkosť. Ich rozmer býva malý, prípadne zasahujú hlbšie do sliznice alebo splývajú do zhlukov (herpetiformné afty).

Príčiny

Ich vznik býva najčastejšie zapríčinený poruchou imunity, nedostatkom vitamínov skupiny B a C, železa, fajčením a mechanickým poškodením (zubné protézy, strojčeky). Často sa objavujú v detskom veku a kvôli bolestivosti sú príčinou nechutenstva a zníženej hydratácie pediatrických pacientov.

Liečba

Samotné zhojenie trvá približne 10 dní. Liečba je hlavne symptomatická a lokálna. Zahŕňa prevažne lokálne antiseptiká (napr. chlórhexidín, benzydamín, benzalkóniumchlorid, genciánová violeť, borax-glycerol), analgetiká (diklofenak) a anestetiká (lidokaín).

Z prírodných látok pomáha vyplachovanie úst šalviou či repíkom. Ďalej propolisová tinktúra či tinktúra z klinčekov.

V rámci podpornej terapie sa odporúča suplementovať vitamíny skupiny B a vitamín C. V prípade deficitu sa odporúča užívať prípravky s obsahom železa. Dôležité je tiež obmedziť stres a mať dostatočný spánok. Keďže podráždenie zhoršuje bolesť, pacienti by sa mali vyhýbať kyslým jedlám a nápojom, rovnako tak pikantným jedlám.

Kútiky (cheilitis angularis)

Sú zápalovým ochorením lokalizovaným na vonkajšej časti pier. Prejavujú sa začervenaním, svrbením, bolestivosťou, mokvaním, krvácaním a chrastou. U niekoho môžu určité štádia chýbať. Objavujú sa nielen v detskom veku, ale trápia aj dospelých ľudí. Zvýšená frekvencia výskytu je hlavne v zimnom období.

Príčiny

Samotných príčin vzniku je niekoľko. Najčastejšie je to v dôsledku nerovnováhy v mikroflóre úst. K tej môže dochádzať v dôsledku oslabenia imunity, napríklad pri užívaní antibiotických liečiv alebo pri iných zápalových procesoch prebiehajúcich simultánne v ústnej dutine. Prasknutý kútik osídľujú baktérie a kvasinky, ktoré sa ľahko množia vo vlhkom prostredí.

K ďalším rizikovým faktorom patrí časté olizovanie pier, nosenie cumlíka, dýchanie ústami, nedostatok vitamínov (hlavne vitamíny skupiny B) a minerálov či stres. Samotné kútiky tiež môžu súvisieť s inými ochoreniami, ako napríklad anémia či ulcerózna kolitída, pri ktorých dochádza k zníženému vstrebávaniu niektorých živín, prípadne s ochorením diabetes mellitus, počas ktorého je v tele zvýšená hladina cukru, ktorý podporuje množenie baktérií. Ak sa kútiky opakujú, je na mieste zbystriť pozornosť a navštíviť lekára.

Afty a kútiky môžu súvisieť aj s nesprávnou dentálnou hygienou. Pokiaľ sa opakujú, treba spozornieť aj tu.

Liečba

V rámci liečby používame lokálne antiseptiká (napr. chlórhexidín, benzododecíniumbromid), ktoré ranku ošetria a vydezinfikujú. Zo skupiny prírodných látok má dezinfekčné a antiseptické vlastnosti aj čajovníkový olej, ktorý okrem toho ranku vysuší.

Keďže častým pôvodcom sú práve kvasinky, z voľnopredajných liečivých prípravkov sú vhodné antimykotické masti a krémy s obsahom nystatínu alebo klotrimazolu, ničiace kvasinkovú infekciu. Antibiotické masti a krémy sú viazané na lekársky predpis.

Z vitamínov je vhodné suplementovať hlavne vitamín B2 (riboflavín), prípadne komplex B vitamínov a zo skupiny minerálnych látok zinok.

Po doliečení je prospešné upraviť mikroflóru pomocou orálnych probiotík (platí aj pre afty). Pokiaľ sú pery suché, je prospešné používať kozmetickú vazelínu na ich zvlhčenie, aby sa zabránilo vzniku trhliniek.

PharmDr. Patrícia Čečková